

De Rol van Sense of Coherence bij de
Glucoseregulatie bij Mensen met
Diabetes Type 1

The Role of Sense of Coherence
in Glucose regulation among People with Diabetes Type 1

Marja Wiersma

Studentnummer: 838235159

Eerste begeleider: Dr. Marjan Nijkamp

Tweede begeleider: Prof. Dr. Lilian Lechner

Faculteit Psychologie

Open Universiteit

Afstudeerrichting: Gezondheidspsychologie

Datum: juni 2011

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Summary	5
Inleiding	7
Theoretisch model	11
Onderzoeksmodel	14
Hypotheses	15
Methoden	16
Onderzoekspopulatie en Procedure	16
Meetinstrumenten	17
Analyse	22
Resultaten	23
Achtergrondkenmerken	23
Bivariate analyse	25
Discussie	28
Beperkingen van het onderzoek	31
Aanbeveling	33
Literatuurlijst	34
Bijlage 1	41
Vragenlijsten SOC	42
<i>Life Event</i>	44
<i>Diabetes Zelfzorg Vragenlijst</i>	45

De Rol van Sense of Coherence bij de Glucoseregulatie bij Mensen met Diabetes Type 1

Marja Wiersma

Samenvatting

Achtergrond. Diabetes Type 1 is een veelvoorkomende auto-immuunziekte waarbij mensen zelf de regie voeren wat betreft het reguleren van de bloedglucosewaarden. Patiënten verschillen echter sterk in de mate waarin het hen lukt om de glucosewaarden goed te houden. In hoeverre men de ziekte en het leven als begrijpbaar, hanteerbaar en zinvol beschouwd kan mogelijk deze verschillen verklaren.

Doel. Het doel van dit onderzoek is na te gaan in hoeverre Sense of Coherence (SOC) een verband vertoont met zelfzorg en de glucoseregulatie (A1c) waarbij gecorrigeerd wordt voor achtergrondvariabelen en meegemaakte Life Events die de glycemieregeling negatief kunnen beïnvloeden.

Deelnemers, procedure, onderzoeksontwerp. Er participeerden 115 mensen in dit onderzoek waarvan 75 vrouwen en 40 mannen. De deelnemers werden benaderd via maandblad en patiëntenfora. Het betrof een cross-sectionele survey. Het onderzoeksmodel is gebaseerd op het concept van Antonovsky's Sense of Coherence en het Glycemisch Model van Cohen en Kanter.

Meetinstrumenten. Voor het meten van de Zelfzorg werd de Diabetes Zelfzorg Vragenlijst (Ia Greca, 2004) gebruikt en de SOC Vragenlijst (Antonovsky, 1987).

Voor het doormaken van Life Events werd de Holmes en Rahe's Social Readjustment Rating Scale gebruikt (1967).

Resultaten. De SOC-score is positief gecorreleerd met de zelfzorg, maar heeft noch een directe noch een door zelfzorg gemedieerde invloed op de glucosewaarden. Het hebben

meegemaakt van Life Events gaat samen met een lagere SOC-score, maar laat geen modererend effect zien op de relatie tussen SOC en zelfzorg danwel A1c.

Conclusie. Er werd geconcludeerd dat een begrijpbare, hanteerbare en zinvolle levensbeschouwing niet volstond om de glucosewaarden op peil te houden en ook blijken Life Events niet voorspellend te zijn voor de A1c waarden. Er wordt geadviseerd in vervolgstudies naast de fysieke gezondheid de *ervaren* gezondheid in relatie te brengen met de SOC score.

Sleutelwoorden: Diabetes type 1, Sense of Coherence, Life Event, Glucoseregulation, A1c, Zelfzorg.

The Role of Sense of Coherence in Glucose regulation among People with Diabetes Type 1

Marja Wiersma

Summary

Background. Diabetes Type 1 is an autoimmune disease, a condition whereby most people need to regulate their blood glucose values themselves.

Patients, however, differ strongly in whether they succeed in maintaining the right glucose values. The way in which people consider their disease and their life as comprehensible, manageable and meaningful may possibly explain these differences.

Aim. The objective of this research is to examine to what extent Sense of Coherence (SOC) is correlated to Self-care and Glucose regulation (A1c), taking in to account background variables and Life Events that can have a negative influence on the glycemic regulation.

Participants, procedure, design. 115 People participated in this research among which were 75 women and 40 men. The participants were approached through a monthly magazine and patient forums. It concerned a cross-sectional survey. The research model is based on Antonovsky' s Sense of Coherence and the Glycemic Model of Cohen and Kanter.

Measures. Self-care was measured by the Diabetes Self Care Questionnaire (la Greca, 2004) and the SOC Questionnaire (Antonovsky, 1987). The Holmes and Rahe's Social Readjustment Rating Scale was used for the registration of Life Events.

Results. The SOC-score is positively correlated to Self-care, but has neither a direct nor an indirect (mediation by Self-care) influence on the glucose values. Gone through Life Events induce a lower SOC-score, but show no moderating effect on the relationship between SOC en Self-care or A1c.

Conclusion The conclusion was that a comprehensible, manageable and meaningful philosophy of life did not suffice to keep the glucose values up to standard nor do Life

Events appear to be predictive of the A1c values. It is recommended to not only link the physical but also the *perceived* health to the SOC-score in follow- up studies.

Keywords: Diabetes type 1, Sense of Coherence, Life Event, Glucose regulation, A1c, Self care.